KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 10e juni 1966 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de wet van 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de werknemers en de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen", heeft de 24e juni 1966 het volgend advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 10 juin 1966, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie et la loi du 10 juin 1952 concernant la santé et la sécurité des travailleurs ainsi que la salubrité du travail et des lieux de travail", a donné le 24 juin 1966 l'avis suivant :

Duidelijkheidshalve zou het ontwerp in twee hoofdstukken kunnen worden ingedeeld. Hoofdstuk I met als opschrift "Wijzigingen in de wet van 20 september 1948" zou de artikelen 1 tot en met 3 van het ontwerp bevatten, terwijl artikel 4 zou worden ondergebracht in een hoofdstuk II, getiteld "Wijzigingen in de wet van 10 juni 1952".

Artikel 1.

Om de leesbaarheid van artikel 19 van de wet van 20 september 1948, dat door artikel 1 van het ontwerp wordt gewijzigd, te bevorderen, wordt de volgende tekst voor dit artikel 1 aanbevolen :

"Artikel 1.-

§ 1. Artikel 19, eerste lid, 1° en 4°, van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, gewijzigd bij de wet van 28 januari 1963, wordt respectievelijk door de volgende bepalingen vervangen :

1° ten minste 21 jaar oud zijn, behalve de afgevaardigden van de jonge werknemers die ten minste 18 jaar oud moeten zijn, maar de leeftijd van 25 jaar niet mogen bereiken;

...

4° hetzij Belg zijn of onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Economische Gemeenschap en ten minste gedurende drie jaar tewerkgesteld zijn in de bedrijfstak waartoe de onderneming behoort, hetzij vreemdeling zijn, niet-onderdaan van een Lid-Staat van de genoemde Gemeenschap, of vaderlandloze, en tenminste gedurende vijf jaar tewerkgesteld zijn in de bedrijfstak waartoe de onderneming behoort.

.../...

§ 2. Aan hetzelfde artikel 19, eerste lid, wordt een 5° toegevoegd, luidend als volgt :

"5° de pensioengerechtigde leeftijd niet hebben bereikt".

§ 3. In hetzelfde artikel 19 worden tussen het eerste en het tweede lid de volgende bepalingen ingevoegd :

"De duur van de in het eerste lid, 4°, bedoelde tewerkstelling wordt teruggebracht op één jaar voor de afgevaardigden van de jonge werknemers die Belg zijn of onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Economische Gemeenschap.

De voorwaarden van verkiesbaarheid, bepaald in het eerste lid, moeten vervuld zijn op de datum vastgesteld voor de verkiezingen.

Het is verboden eenzelfde kandidatuur op meer dan één lijst voor te dragen".

Artikel 2.

Artikel 2 van het ontwerp vervangt het ganse artikel 21 van de wet van 20 september 1948 met uitzondering van het eerste lid van paragraaf 1. In deze laatste tekst wordt het tijdstip van de verkiezingen geregeld. Ten einde iedere moeilijkheid bij het bepalen van de geldende tekst te ondervangen, en om de leesbaarheid te bevorderen, wordt voorgesteld het ganse artikel 21 te vervangen. Daartoe kan dan de volgende tekst dienen :

.../...

"Artikel 2.-

Artikel 21 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 18 maart 1950, 15 juni 1953 en 28 januari 1963, wordt door de volgende bepalingen vervangen :

"Artikel 21. § 1. De verkiezingen voor de ondernemingsraden worden om de vier jaar gehouden. De Koning bepaalt, na advies van de Nationale Arbeidsraad, de periodes waarin deze verkiezingen plaats hebben, evenals de verplichtingen terzake van de werkgevers.

Het mandaat van het lid ... (voorts zoals in artikel 2 van het ontwerp, onder voorbehoud van de hierna gemaakte opmerkingen) ...".

In de nieuwe tekst waardoor het ontwerp artikel 21, § 1, tweede lid, wil vervangen, schrijve men in 2° : "indien de betrokkene geen deel meer uitmaakt ...". De opmerking geldt ook voor 4°, 6° en 7°.

In 6° schrappe men de zin "Deze bepaling is evenwel niet van toepassing op het lid dat de jonge werknemers vertegenwoordigt". Men voege na 8° een nieuw lid in, dat als volgt luidt : "De bepaling onder 6° is evenwel niet van toepassing op het lid dat de jonge werknemers vertegenwoordigt".

In de nieuwe tekst, voorgesteld voor artikel 21, § 2, derde lid, schrijve men: "Voor de toepassing van deze paragraaf worden als ontslag beschouwd: ...2° elke beëindiging van de overeenkomst door de werknemer wegens feiten die voor hem een reden uitmaken die de beëindiging zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn rechtvaardigt".

.../...

In de nieuwe tekst, voorgesteld voor artikel 21, § 5, vervange men duidelijkheidshalve en om volledige overeenstemming met de Franse versie te bekomen, de woorden "wordt de ontslagen werknemer herplaatst onder de voorwaarden" door "wordt de ontslagen werknemer in de onderneming herplaatst onder de voorwaarden". Voor de §§ 6, 7 en 8 van artikel 21, alsook voor artikel 4 van het ontwerp, geldt een gelijkaardige opmerking.

Luidens de nieuwe tekst, voorgesteld voor artikel 21, § 7, "moet de werkgever aan de ontslagen werknemer betalen, onverminderd het recht op een hogere vergoeding verschuldigd op grond van de overeenkomst of van de gebruiken en op elke andere schadevergoeding wegens materiële of morele schade : 1° een aan zijn loon gelijkwaardige vergoeding ..., 2° een aanvullende vergoeding wegens materiële of morele schade". Het 2° lijkt volkomen overbodig, gelet op de vroeger in de tekst voorkomende en aan de bestaande tekst ontleende woorden:"en op elke andere schadevergoeding wegens materiële of morele schade".

Moest de Regering de inkleding van haar ontwerp behouden, dan zou in de inleidende volzin van § 1 van artikel 2 de vermelding van de wet van 28 januari 1963 niet mogen ontbreken, daar deze wet de huidige tekst van artikel 21, § 1, tweede lid, vaststelt.

.../...

Artikel 4.

Artikel 4 van het ontwerp vervangt artikel 1, § 4, e, 1°, 2° en 3°, van de wet van 10 juni 1952.

Voor een betere leesbaarheid van de tekst, stelt de Raad van State voor, de hele tekst onder e van § 4, van artikel 1 te vervangen.

Daartoe wordt de volgende tekst aanbevolen :

"Artikel 4.-

Artikel 1, § 4,e, van de wet van 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de werknemers alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen, gewijzigd bij de wetten van 17 juli 1957 en 28 januari 1963, wordt door de volgende bepalingen vervangen :

"e. wat de bij b bedoelde afgevaardigden van het personeel betreft, zijn de volgende bepalingen toepasselijk :

1° het mandaat van het lid ... (voorts zoals in het ontwerp, onder voorbehoud van de bij artikel 2 gemaakte opmerkingen welke alle hier als herhaald kunnen worden beschouwd, aangezien het hier om parallelle teksten gaat)...".

Met de indeling van het ontwerp, komt men van een opsomming die reeds in littera's is ingedeeld, welke littera's meestal verscheidene alinea's groeperen, weer terecht in een opsomming in littera's, welke opsomming hier doorlopend is. Wil men aan deze minder fraaie inkleding van de tekst ontsnappen, dan zou men, met behoud in e van artikel 1 van hetgeen onder 10° wordt gezegd, de overige tekst in een artikel 1bis kunnen onderbrengen, hetgeen het parallellisme met artikel 2 van het ontwerp zou versterken. De tekst zou evenwel alsdan aan die nieuwe inkleding moeten worden aangepast.

Le projet devrait, par souci de clarté, être divisé en deux chapitres. Le chapitre I s'intitulerait "Modifications à la loi du 20 septembre 1948" et comprendrait les articles 1er à 3 du projet, tandis que l'article 4 constituerait le chapitre II, dont l'intitulé serait "Modifications à la loi du 10 juin 1952".

Article 1er.

Afin de faciliter la lecture de l'article 19 de la loi du 20 septembre 1948, que l'article 1er du projet modifie, il serait souhaitable de rédiger ce dernier ainsi qu'il suit :

"Article 1er.-

§ 1er. Dans l'article 19, alinéa 1er, de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie, modifié par la loi du 28 janvier 1963, les 1° et 4° sont respectivement remplacés par les dispositions suivantes :

1° être âgés de 21 ans au moins. Toutefois, les délégués des jeunes travailleurs doivent avoir atteint l'âge de 18 ans au moins et ne peuvent avoir atteint l'âge de 25 ans ;

...

4° soit être Belges ou ressortissants d'un pays membre de la Communauté économique européenne et avoir été occup pendant trois ans au moins dans la branche d'activité relève l'entreprise, soit être étrangers, non-ressortsants d'un pays membre de ladite Communauté, ou apatrides, et avoir été occupés pendant cinq ans au moins d la branche d'activité dont relève l'entreprise .

.../

§ 2. Dans le même article 19, alinéa 1er, il est inséré un 5° rédigé ainsi qu'il suit :

"5° ne pas avoir atteint l'âge de la retraite".

§ 3. Dans le même article 19, les dispositions suivantes sont insérées entre l'alinéa 1er et l'alinéa 2 :

"En ce qui concerne les délégués des jeunes travailleurs belges ou ressortissants d'un pays membre de la Communauté économique européenne, la durée de l'occupation visée à l'alinéa 1er, 4°, est réduite à un an.

Les conditions d'éligibilité prévues à l'alinéa 1er doivent être remplies à la date fixée pour les élections.

Il est interdit de présenter une même candidature sur plus d'une liste".

Article 2.

L'article 2 du projet remplace l'ensemble de l'article 21 de la loi du 20 septembre 1948, à l'exception du § 1er, alinéa 1er. Ce dernier texte fixe le moment auquel auront lieu les élections. Afin d'éviter toute difficulté dans la détermination du texte en vigueur et pour faciliter la lecture de l'article 21, il est proposé de remplacer l'ensemble de celui-ci.

Dès lors, il conviendrait d'adopter le texte suivant :

.../...

"Article 2.-

L'article 21 de la même loi, modifié par les lois des 18 mars 1950, 15 juin 1953 et 28 janvier 1963, est remplacé par les dispositions suivantes :

"Article 21. § 1er. Les élections pour les conseils d'entreprise ont lieu tous les quatre ans. Le Roi fixe, après avis du Conseil national du travail, la période au cours de laquelle ces élections auront lieu, ainsi que les obligations des employeurs en la matière.

Le mandat du délégué du personnel ... (la suite comme à l'article 2 du projet, sous réserve des observations ci-après) ... ".

Dans le nouveau texte de l'article 21, § 1er, alinéa 2, tel qu'il est remplacé par le projet, il y aurait lieu d'écrire au 2° : "lorsque l'intéressé cesse de faire partie ...". Cette observation vaut également pour le 4°, le 6° et le 7°.

Il conviendrait, au 6°, de supprimer la phrase "Toutefois cette disposition n'est pas applicable aux membres représentant les jeunes travailleurs", et au 8° d'ajouter un nouvel alinéa ainsi conçu : "Toutefois, la disposition sous le 6° n'est pas applicable aux membres représentant les jeunes travailleurs".

Le nouveau texte proposé pour l'article 21, § 2, alinéa 3, version néerlandaise, gagnerait à être rédigé dans les termes suivants : "Voor de toepassing van deze paragraaf worden als ontslag beschouwd : ... 2° elke beëindiging van de overeenkomst door de werknemer wegens feiten die voor hem een reden uitmaken die de beëindiging zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn rechtvaardigt".

.../...

Dans le nouveau texte proposé pour l'article 21, § 5, version néerlandaise, par souci de clarté et de concordance avec la version française, il conviendrait de remplacer les mots "wordt de ontslagen werknemer herplaatst onder de voorwaarden" par les mots "wordt de ontslagen werknemer in de onderneming herplaatstonder de voorwaarden". Une remarque analogue vaut pour les §§ 6, 7 et 8 de l'article 21 et l'article 4 du projet.

Aux termes du nouveau texte proposé pour l'article 21, § 7, "l'employeur est tenu de payer au travailleur licencié, sans préjudice au droit à une indemnité plus élevée due en vertu du contrat ou des usages et à tous autres dommages et intérêts pour préjudice matériel ou moral : 1° une indemnité égale à sa rémunération ..., 2° une indemnité supplémentaire du chef de dommage matériel ou moral". Les termes "et à tous autres dommages et intérêts pour préjudice matériel ou moral", qui figurent à l'alinéa 1er du texte proposé pour le § 7 et qui sont empruntés au texte actuellement en vigueur, rendent le 2° totalement superflu.

Si le Gouvernement maintient la présentation actuelle de son projet, la phrase liminaire de l'article 2, § 1er, devrait mentionner la loi du 28 janvier 1963, celle-ci ayant fixé le texte actuel de l'article 21, § 1er, alinéa 2.

.../...

Article 4.

L'article 4 du projet remplace l'article ler, § 4, e, 1°, 2° et 3°, de la loi du 10 juin 1952.

Pour faciliter la lecture du texte, le Conseil d'Etat propose de remplacer l'ensemble du texte qui figure sous le e de l'article ler, § 4, par un nouveau texte ainsi conçu :

"Article 4.-

L'article ler, § 4, e, de la loi du 10 juin 1952 concernant la santé et la sécurité des travailleurs ainsi que la salubrité du travail et des lieux de travail, modifié par les lois des 17 juillet 1957 et 28 janvier 1963, est remplacé par les dispositions suivantes :

" e. en ce qui concerne les délégués du personnel visés au b, les dispositions suivantes sont applicables :

1° le mandat du délégué du personnel ... (la suite comme au projet, sous réserve des observations faites à propos de l'article 2, qui peuvent toutes être répétées ici, étant donné qu'il s'agit de textes parallèles) ... ".

L'actuelle présentation de l'article superpose deux énumérations divisées en littéras. Dans la première, les littéras groupent plusieurs alinéas, tandis que la seconde est continue. Pour éviter cette présentation peu élégante du texte, on pourrait maintenir la disposition du 10° sous le e de l'article ler, et consacrer aux autres parties du texte un article lerbis. Cette présentation nouvelle renforcerait le parallélisme avec l'article 2 du projet, mais le texte devrait alors être adapté à ladite présentation.

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	F. LEPAGE,	staatsraad,	voorzitter,
Messieurs :		conseiller d'Etat,	président,
	H. BUCH,	staatsraden,	
	G. BAETEMAN,	conseillers d'Etat,	
	G. VAN HECKE,	bijzitters van de afdeling wetgeving,	
	W. VEROUGSTRAETE,	assessoren de la section de législation,	
Madame :	J. DE KOSTER,	adjunct-griffier,	griffier
Mevrouw :		greffier adjoint,	greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. F. LEPAGE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. O. DE LEYE, substituut.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J. DE KOSTER.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.F. LEPAGE.

Le rapport a été présenté par M. O. DE LEYE, substitut.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.